

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки
Миколаївської обласної державної адміністрації
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Філологічний факультет
Кафедра спеціальної освіти

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
«СУЧАСНА ЛОГОПЕДІЯ: ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

16-17 жовтня 2024 р.

Миколаїв, Україна

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради філологічного факультету МНУ імені В. О. Сухомлинського (протокол № 3 від 17.10.2024 р.)

Сучасна логопедія: Інноваційні технології. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції / за заг. ред. В. А. Кисличенко. –Миколаїв: МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2024, 240 с.

У збірнику представлено матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з питань логопедії, за такими напрямками: інноваційні напрямки розвитку логопедії; інноваційні логотехнології в системі спеціальної освіти та психолого-педагогічні аспекти ефективного застосування сучасних методів, прийомів, форм та засобів логокорекції; психологічний супровід корекційної роботи з дітьми-логопатами та сучасні технології роботи з батьками дітей-логопатів; Особистість корекційного педагога та логопеда в системі інклюзивної освіти, компетентнісний підхід як визначальна складова системи підготовки майбутніх педагогів спеціальної освіти. Матеріали можуть бути рекомендовані викладачам, магістрам, студентам педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Р.С.: Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір та достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

© МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2024

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова редакційної колегії:

Кисличенко В. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти МНУ імені В.О.Сухомлинського.

Пахомова Н. Т. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри технологій корекційної та інклюзивної освіти, логопедії та реабілітології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка

Гаврилов О. В. - кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри логопедії та спеціальних методик Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Заступник голови редакційної колегії:

Карсканова С. В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти МНУ імені В. О. Сухомлинського, кандидат психологічних наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Супрун М. О. - доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної освіти МНУ імені В. О. Сухомлинського.

Стельмах Н. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти МНУ імені В. О. Сухомлинського.

Середа І. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти МНУ імені В. О.Сухомлинського.

Білюк О. Г. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної освіти МНУ імені В. О.Сухомлинського.

Бажмін В. Б. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної освіти МНУ імені В. О. Сухомлинського.

Сокурєнко В. В. – лаборант кафедри спеціальної освіти Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

Стельмах Н. В., Некрасова А. Е. Педагогічні умови використання наочності у процесі подолання оптичної дисграфії	187
Стельмах Н. В., Росла В. В. Особливості планування мовленнєвого висловлювання у дітей молодшого шкільного віку із заїканням	191
Стельмах Н. В., Сисорова К. М. Використання дидактичних ігор у логокорекційній роботі з дітьми дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення I рівня	195
Супрун М. О., Зімаріна-Любінецька І. І. Формування відновлювального комунікативного середовища у дорослих після перенесеного інсульту та черепно-мозкової травми	197
Супрун М. О., Супрун Д. М. Використання логічних блок-структур в корекційно-виховному процесі спеціальної школи	204
Терещенко Д. М. Формування математичних уявлень у дітей старшого дошкільного віку з розладами аутичного спектру в процесі ігрової діяльності	218
Тесленко С. О., Шпильова А. О. Використання ZOOM платформи у роботі з дітьми, які мають мовленнєві порушення	222
Форостян О. І., Лапа К. В. Особливості прояву диспраксії у дошкільному віці	224
Хомик Т. В., Радченко І. О. Теоретичні аспекти особливостей логопедичного супроводу дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення в умовах інклюзивного освітнього середовища	232
Шапочка К. А. Нейропсихологічний аспект вивчення іноземної мови молодшими школярами з ОПП	236

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конопляста С. Ю. Психолого-педагогічне вивчення дітей з вадами мовлення. *Удосконалення підготовки науково-педагогічних кадрів в Україні : зб. наукових праць. К. УДПУ імені М. П. Драгоманова, 1997. С. 112-117.*
2. Лазарева І. А., Поволоцька О. О. Особливості проявів артикуляторної диспраксії у дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки. 2018. № 3 (137), квітень. С. 42-48.*
3. Логопедія: підручник / [за ред. М. К. Шеремет]. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 672 с.
4. Мартиненко І. В. Диспраксія в структурі мовленнєвого дизонтогенезу дітей. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19: 2021. Випуск 40. С. 65-70.*

УДК 376-056.264:373.2

Хомик Тетяна

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти,

Радченко Інна

здобувач другого (магістерського) рівня освіти
спеціальності 016 Спеціальна освіта,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна)

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЛОГОПЕДИЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Останніми десятиліттями в усьому світі відбуваються докорінні зміни у розумінні та забезпеченні якісної освіти для дітей з особливими освітніми потребами. В Україні також набувають поширення новітні освітні технології, в

основу яких покладено принцип урахування інтересів таких дітей. Особлива увага приділяється логопедичному супроводу як важливому фактору формування позитивного ставлення до навчання та успішної адаптації дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому просторі.

Не дивлячись на значні досягнення в галузі спеціальної та інклюзивної освіти і логопедії, зокрема, питання впровадження логопедичного супроводу для дітей з порушеннями мовлення молодшого шкільного віку залишається актуальним. Існуюча теоретична база щодо особливостей логопедичного супроводу означеної категорії учнів в умовах інклюзивного освітнього середовища потребує подальшого розвитку та уточнення. Передусім у контексті сучасних умов та викликів перед освітнім процесом.

За спостереженнями А. Колупаєвої, А. Лузан, О. Таранченко, Г. Тимошко та ін., останнім часом зростає кількість дітей із різними освітніми потребами в інклюзивних класах, зокрема й учнів з порушеннями мовлення. Отже, підвищує важливість завдання роботи педагогів, психологів і логопедів щодо забезпечення ефективного супроводу для різних груп дітей в умовах інклюзії.

Як зазначає Л. Бегас, супровід розвитку дитини з мовленнєвими труднощами це відповідний комплекс заходів, що здійснюється командою фахівців. Він передбачає створення спеціального мовленнєвого середовища, постійний моніторинг розвитку учня, своєчасну корекцію мовленнєвих труднощів та індивідуальний підхід до навчання, з метою забезпечення повноцінного розвитку дитини з особливими освітніми потребами [1, с. 9-13]. Своєю чергою, Т. Жук, Т. Ілляшенко, А. Обухівська, Г. Якимчук та ін., під поняттям супровід трактують «складний процес взаємодії того, хто супроводжує (спеціаліста супроводу), та суб'єкта розвитку (супроводжуваного), у результаті якого виробляється рішення та дія, що ведуть до прогресу у розвитку супроводжуваного» [6, с. 15]. У шкільному віці провідною діяльністю є навчальна, яка стає основою корекційно-логопедичної роботи при подоланні порушень мовлення у дітей цього віку [5, с. 11].

Здійснення логопедичного супроводу дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення в інклюзивному освітньому середовищі є важливим напрямом надання допомоги цим учням, оскільки впливає на їхні можливості в навчанні та соціальній адаптації.

Порушення мовлення у дітей означеного віку потребують комплексного логопедичного супроводу, який є важливим фактором формування позитивного ставлення до навчання та успішної адаптації в інклюзивному освітньому середовищі. Він спрямований на подолання мовленнєвих труднощів, формування позитивного ставлення до навчання та успішну соціальну адаптацію. Звертаючись до поглядів відомих фахівців (Н. Бабич, К. Бондаренко, Л. Вавіна, Е. Данілавічюте, В. Двіжона, О. Глущенко, О. Кас'яненко, В. Кисличенко, А. Колупаєва, С. Конопляста, Т. Машковська, І. Онищенко, Ю. Рібцун, А. Синиця, О. Таранченко, В. Тищенко, О. Форостян та ін.), бачимо, що даний процес сприяє розвитку мовлення дітей, а забезпечення індивідуалізованого логопедичного підходу допомагає учням з порушеннями мовлення розвивати мовленнєві навички та покращувати комунікативні вміння.

Серед ключових аспектів логопедичного супроводу учнів з порушеннями мовлення в інклюзивному середовищі важливою є «розробка індивідуальних програм» для кожної дитини означеної категорії з урахуванням актуальних потреб та напрямів корекційного впливу задля подолання мовленнєвих порушень; розвиток і полегшення мовленнєвої комунікації. Відповідно, логопедичний супровід відіграє ключову роль у забезпеченні права на освіту для дітей із порушеннями мовлення (А. Богданюк, Е. Данілавічюте, М. Гриньова, О. Губарь, О. Киселиця, М. Шеремет та ін.). Даний процес в системі освіти має на меті створити оптимальні умови для їхнього всебічного розвитку та здобуття освіти відповідно до їхнього індивідуального потенціалу. Важливою умовою успішного навчання учнів з порушеннями мовлення є знання їхніх психологічних закономірностей розвитку, врахування їх при організації

педагогічного впливу на них (Е. Данілавічюте, В. Двіжона, В. Ільяна, Ю. Рібцун, Є. Соботович, Н. Чередніченко, Т. Хомик та ін.) [4, с. 118-119].

Все означене і підвищує актуальність проблеми логопедичного супроводу дітей з порушеннями мовлення в інклюзивному просторі початкової ланки освіти у процесі реалізації успішного логопедичного впливу [2, с. 22].

Отже, є потреба у більш ґрунтовному теоретичному обґрунтуванні сутності логопедичного супроводу та експериментальній перевірці ефективності корекції мовлення у дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення з метою оптимізації визначеного процесу в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СПИСОК ВИКОРОСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бегас Л. Д. Логопедичні практикуми: навч.-метод. посіб. Умань: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2016. 123 с.
2. Бісікало Л. Г., Задорожня О. Г., Жук Т. В., Ілляшенко Т. Д., Каменщук Т. Д., Копчинська А. С., Макарян Д. С., Обухівська А. Г., Паламарчук Н. М., Паланюк Т. М., Токаленко З. В., Якимчук Г. В. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
3. Брушневська І. М. Корекційно-педагогічні проекти в роботі з дітьми з особливими потребами. *Науково-методичний журнал «Логопед»*. 2015. Вип. 8. С. 9–13.
4. Двіжона В. М. Модель психолого-педагогічного супроводу учнів початкових класів із мовленнєвими порушеннями в загальноосвітній школі міста Києва з інклюзивною формою навчання. *Молодий вчений*. 2020. № 10 (86). С. 117–124.
5. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.

6. Психолого-педагогічні засади технологій супроводу дітей з особливими освітніми потребами у процесі їх соціальної інтеграції: кол. монографія [авт. кол.: Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко, Т. Д. Каменщук, А. Г. Обухівська, Г. В. Якимчук]; наук. ред. А. Г. Обухівська, Т. Д. Ілляшенко. Київ: Ніка-Центр, 2020. 113 с.

УДК 376

Катерина ШАПОЧКА

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри спеціальної освіти

Миколаївського національного університету

імені В.О. Сухомлинського

Миколаїв, Україна

НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ ІЗ ООП

Перебудова освітньої системи України, яка включає впровадження інклюзивної парадигми в рамках Нової української школи з наголосом на освітній підтримці, а також виїзд жінок з дітьми, зокрема шкільного віку, за кордон, створили необхідність розгляду вивчення дітьми із ООП іноземної (англійської) мови.

Впевнені, що повномасштабне вторгнення торкнулося кожного українця, незалежно від статі та віку, і всі опинилися в складних життєвих обставинах, зазнавши впливу стресових факторів і отримавши психологічну травму. Це питання вимагає вирішення, тому мета полягає в тому, щоб по-новому поглянути на процес вивчення іноземної мови та розкрити нейропсихологічний аспект вивчення іноземної мови молодшими школярами, зокрема із ООП,